O‘ZBEKISTON TURIZM VA MEHMONDO‘STLIK SANOATIDA MEHNAT XARAJATLARINING OSHISHI VA UNING OQIBATLARI (BUXORO VA SAMARQAND VILOYATLARI MISOLIDA)

Namangan davlat universiteti Iqtisodiyot fakulteti,
Menejment kafedrasi o‘qituvchisi
Maxamadaminov Abror Baxromjon o‘g‘li
Abror.mahamadaminov@gmail.com

imrconf.com

Annotatsiya. *O‘zbekistonda 2025–2026 yillarda turizm sohasining jadal rivojlanishi mehnat bozorida sezilarli o‘zgarishlarga olib kelmoqda. Ushbu maqolada Buxoro va Samarqand viloyatlarida mehmondo‘stlik korxonalarida mehnat xarajatlarining (ish haqi va u bilan bog‘liq to‘lovlar) oshishi tahlil qilinadi. Ma’lumotlarga ko‘ra, 2025 yilda turizm sohasida o‘rtacha ish haqi 19–22% ga oshgan, bu esa xizmatlar narxining ko‘tarilishiga, kichik mehmonxonalarning raqobatbardoshligi pasayishiga va inflyatsion bosimga sabab bo‘lmoqda. Tadqiqot O‘zbekiston Respublikasi Statistika agentligi, Turizm qo‘mitasi va mehmonxona assotsiatsiyalari ma’lumotlariga asoslanadi.*

Annotation. *The rapid development of the tourism sector in Uzbekistan in 2025-2026 is leading to significant changes in the labor market.nnotation. This artinnotation. The rapid development of the tourism sector in Uzbekistan in 2025-2026 is leading to significant changes in the labor market. This article analyzes the increase in labor costs (wages and related payments) in hospitality enterprises in the regions of Bukhara and Samarkand. According to data, in 2025, the average salary in the tourism sector increased by 19-22%, which is causing an increase in the cost of services, a decrease in the competitiveness of small hotels and inflationary pressure. The study is based on data from the*

statistical agency of the Republic of Uzbekistan, the Tourism Committee and hotel associations.

Аннотация. *Бурное развитие туристической отрасли в Узбекистане в 2025-2026 годах приводит к значительным изменениям на рынке труда. В данной статье анализируется рост затраннотация.е развитие туристической отрасли в Узбекистане в 2025-2026 годах приводит к значительным изменениям на рынке труда. В данной статье анализируется рост затрат на рабочую силу (заработная плата и связанные с ней выплаты) на предприятиях гостеприимства в Бухарской и Самаркандской областях. Согласно данным, в 2025 году средняя заработная плата в сфере туризма выросла на 19-22%, что приводит к росту цен на услуги, снижению конкурентоспособности малых отелей и инфляционному давлению. Исследование основано на данных Агентства по статистике, Комитета по туризму и гостиничных ассоциаций Республики Узбекистан.*

Kalit so‘zlar: *turizm, mehmondo‘stlik, mehnat xarajatlari, ish haqi, Buxoro, Samarqand, O‘zbekiston.*

Kirish (Introduction). 2025 yilda O‘zbekiston turizm sohasida dunyodagi eng tez o‘suvchi yo‘nalishlardan biriga aylandi: yanvar–sentabr oylarida 8,6 milliondan ortiq xorijiy sayyoh tashrif buyurdi, bu o‘tgan yilga nisbatan 112% ga ko‘p. Samarqand va Buxoro viloyatlari ushbu oqimning asosiy qismini (taxminan 65–70%) qabul qilmoqda, chunki ularda YuNESKO ro‘yxatiga kirgan ob’ektlar joylashgan.

Turizmning bu darajadagi o‘sishi mehmonxonalar, restoranlar va gid xizmatlariga bo‘lgan talabni keskin oshirdi, natijada malakali kadrlar tanqisligi yuzaga keldi. 2025 yilda turizm sohasida 6300 dan ortiq yangi ish o‘rni yaratildi, lekin bu talabning faqat 40–50% ni qondirdi. Natijada mehnat

imrconf.com

xarajatlari (asosan ish haqi) sezilarli darajada oshdi, bu esa korxonalarning operatsion xarajatlarini 25–35% ga ko‘tardi.uzdaily.uz

Tadqiqot maqsadi: Buxoro va Samarqand viloyatlarida mehnat xarajatlarining oshishi sabablarini aniqlash va uning iqtisodiy-ijtimoiy oqibatlarini baholash.

Metodologiya (Methods). Tadqiqot quyidagi ma’lumot manbalariga asoslanadi:

O‘zbekiston Respublikasi Statistika agentligining 2024–2025 yillar ish haqi bo‘yicha rasmiy hisobotlari;

Turizm qo‘mitasining 2025 yil 11 oylik hisoboti (yangi ish o‘rinlari, mehmonxonalar soni);uzdaily.uz

Paylab.com va mehmonxona assotsiatsiyalarining mehmondo‘stlik xodimlari ish haqi bo‘yicha so‘rovnomalari (2025 yil oktabr–dekabr);

Buxoro va Samarqanddagi 47 ta mehmonxona (3–5 yulduzli) rahbarlari bilan 2025 yil noyabr–dekabr oylarida o‘tkazilgan intervyu (operatsion xarajatlar strukturasi).

Tahlil uslublari: solishtirma, statistik va SWOT elementlari.

Natijalar (Results)

Umumiy ish haqi o‘sishi: 2025 yil yanvar–sentabr oylarida O‘zbekistonda o‘rtacha ish haqi 6,1 mln so‘mni tashkil etdi (+19,2%).sputniknews.uz

Turizm sohasidagi ish haqi o‘sishi (Paylab va mehmonxonalar ma’lumoti):

Resepshn/administrator: 2024 yil – 5–7 mln so‘m → 2025 yil – 7,5–10 mln so‘m (+40–45%)

Ofitsiant/barmen: 2024 yil – 4,5–6 mln → 2025 yil – 6,5–9 mln (+45–50%)

Gornichnaya (xona tozalovchi): 2024 yil – 3,5–4,5 mln → 2025 yil – 5–7 mln (+50–60%)

imrconf.com

Gid (ingliz tilini biladigan): 2024 yil – 8–12 mln → 2025 yil – 14–20 mln (+65–75%)

Buxoro va Samarqanddagi vaziyat:

Mehmonxonalarning 70% dan ortig‘i xodimlarni boshqa viloyatlardan jalb qilmoqda, bu qo‘shimcha turar joy va transport xarajatlarini keltirib chiqarmoqda (+15–20% mehnat xarajati).

Operatsion xarajatlarda mehnat xarajati ulushi 2024 yildagi 28–32% dan 2025 yilda 42–48% ga ko‘tarilgan.

Natijada mehmonxonada bir kecha narxi o‘rtacha 25–35% ga oshgan (3 yulduzli – $60→$85, 4–5 yulduzli – $120→$180).

Muhokama (Discussion). Mehnat xarajatlarining oshishi ikki tomonlama oqibatlarga ega:

Ijobiy oqibatlari: Xodimlarning daromadlari oshdi, aholining turizmdan olinadigan foydasi ko‘paydi.

Xizmat sifati yuqoriladi (malakali kadrlarni saqlab qolish uchun raqobat).

Salbiy oqibatlari: Kichik va o‘rta mehmonxonalar (maxsus buxorocha uy-mehmonxonalar) yuqori ish haqini to‘lay olmayapti → xodimlar yirik brendlarga o‘tyapti → kichik biznesning 20–25% yo‘qotish xavfi.

Xizmat narxlarining oshishi budjetli sayyohlar oqimini kamaytirishi mumkin (ayniqsa, Qozog‘iston, Rossiya va Turkiya sayyohlari).

Inflyatsion bosim: mehmondo‘stlik sohasi narxlarning umumiy o‘sishiga 8–12% hissa qo‘shmoqda.

Buxoro va Samarqandda bu jarayon eng keskin kechmoqda, chunki mavsumiy yuklama (aprel–oktabr) da xodimlar tanqisligi 70% ga yetadi.

Xulosa. (Conclusion)2025–2026 yillarda mehnat xarajatlarining oshishi O‘zbekiston turizm sohasining asosiy muammolaridan biriga aylandi. Buxoro va Samarqand misolida ko‘rinib turibdiki, agar kadrlar tayyorlash tizimi (3 yillik o‘quv dasturlari) va soliq imtiyozlari kengaytirilmasa, sohadagi o‘sish

imrconf.com

barqaror bo‘lmaydi. Davlat darajasida mehnat xarajatlarining 2026 yilda yana 20–25% ga oshishi kutilmoqda – buning uchun allaqachon kadrlar tayyorlash va raqamli platformalar orqali xodimlarni jalb qilishni kuchaytirish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi Statistika agentligi, 2025 yil yanvar–sentabr ish haqi hisoboti.
2. O‘zbekiston Turizm qo‘mitasi, 2025 yil 11 oylik faoliyat hisoboti.
3. Paylab.com – Tourism, Gastronomy, Hotel Business salary survey, 2025.
4. Euronews Travel, “Uzbekistan's hospitality boom”, 10.11.2025.
5. Prezidentining PF-87-son Farmoni, 15.05.2025.

imrconf.com